

Araştırma Makalesi

Ülkelerin Makroekonomik Göstergeleri İle Mutluluk Düzeyleri Arasındaki İlişki

The Relationship Between Macroeconomic Indicators and Happiness Scores of Countries

Alptuğ AKSOY Arş. Gör., Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı alptugaksoy@osmaniye.edu.tr https://orcid.org/0000-0002-2103-0968	Serap TAŞKAYA Dr. Öğr. Üyesi, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü seraptaskaya@osmaniye.edu.tr https://orcid.org/0000-0003-3072-5232	
Makale Gönderme Tarihi 31.03.2020	Revizyon Tarihi 29.04.2020	Kabul Tarihi 16.05.2020

Öz

Bu çalışmanın amacı, ülkelerin makroekonomik göstergeleri ile mutluluk skorları arasındaki ilişkiyi incelemektir. Söz konusu amaçla yapılan çalışmada bağımlı değişken olan mutluluk skoru, Dünya Mutluluk Raporundan edinilmiştir ve raporda yer alan 142 ülke araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Bağımsız değişkenler kişi başına düşen gayri safi yurtiçi hasıla, büyüme oranı, enflasyon, işsizlik ve hükümet harcamasıdır. Bağımsız değişkenlere ilişkin tüm veriler 2017 yılına ait olup, Dünya Bankası veri tabanından alınmıştır. EvIEWS programı kullanılarak yapılan regresyon analizi neticesinde, kişi başına düşen gayri safi yurtiçi hasılanın ülkelerin mutluluk düzeyi ile pozitif yönlü ve anlamlı derecede ilişkili iken, işsizlik ve enflasyon oranlarının ise bağımlı değişkenle negatif yönde ilişkisinin bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada ayrıca hükümet harcamalarının ve ekonomik büyümenin mutluluk seviyeleri ile bağlantılı olmadığı tespit edilmiştir. Bu sonuçların politika yapıcılar için, mutluluk düzeyini etkileyen makroekonomik belirleyicileri ortaya koyması bakımından önemli bilgiler sunması beklenmektedir.

Anahtar kelimeler: Mutluluk, Kişi Başına Düşen Gayri Safi Yurtiçi Hasıla, Ekonomik Büyüme, Enflasyon, İşsizlik, Hükümet Harcaması.

Jel kodları: I31, E03, E24

Abstract

The aim of this study is to examine the relationship between macroeconomic indicators and happiness scores of countries. In the study conducted for this purpose, happiness score which is the dependent variable was obtained from the World Happiness Report and 142 countries in this report constitute the universe of the research. Independent variables are gross domestic product per capita, growth rate, inflation, unemployment and government expenditures. All data related to independent variables were obtained from the World Bank database in 2017. As a result of the regression analysis using the EvIEWS program, it was concluded that while the gross domestic product per capita was positively and significantly related to the happiness level of the countries, unemployment and inflation rates were negatively related with it. It also found out that government spending and economic growth were not associated with happiness levels in this research. These results are expected to provide important information for policy makers to reveal macroeconomic determinants that affect the level of happiness.

Keywords: Happiness, Gross Domestic Product Per Capita, Economic Growth, Inflation, Unemployment, Government Expenditure.

Jel Codes: I31, E03, E24

Önerilen Atıf /Suggested Citation

Aksoy, A., Taşkaya, S. 2020. Ülkelerin Makroekonomik Göstergeleri İle Mutluluk Düzeyleri Arasındaki İlişki, *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*, 55(2), 1188-1201

Giriş

İnsanlık tarihinin son üç yüzyılında üç büyük atılım gerçekleşmiştir. Bunlardan ilki, 18. yüzyılın sonunda, doğa bilimlerinin gelişmesiyle ortaya çıkan Sanayi Devrimi'dir. İkincisi, yaşam bilimlerindeki ilerlemeler sonucunda, 19. yüzyılın ortalarında başlayan Demografik Devrim'dir. Sonuncusu ise 20. yüzyılın sonlarında yer alan ve sosyal bilimlerdeki paradigmalarda değişimleri neticesinde oluşan Mutluluk Devrimidir. En son yaşanan devrimi ilk ikisinden ayıran en belirgin fark ise; önceki reformlar yaşam koşulları, gelir, yaşam beklentisi gibi somut göstergelerle değerlendirilebilirken, mutluluğun tamamen algılamaya dayalı olarak ve soyut bir biçimde ölçülebilesidir (Easterlin, 2019).

Mutluluk bir algıdır ve özellikleri ile boyutları kişiden kişiye değişmektedir (Cloninger ve Zohar, 2011). Bu nedenle hala tam olarak anlaşılabilir değildir. Ayrıca yaşam memnuniyeti, yaşam kalitesi, iyilik hali ve refah gibi diğer terimlerle de iç içe geçmiş durumdadır ve karıştırılabilmektedir (Pacek ve Radcliff, 2008). Ancak genel olarak insanın ruhsal ve duygusal anlamda kendini iyi hissetmesi şeklinde tanımlanabilir (Dubner, 2013). İlgili yazında bu olgu; *“bireylerin kendi yaşamlarının genel kalitesini, bir bütün olarak olumlu bir biçimde yargılama derecesi”* anlamına gelmektedir (Veenhoven, 2012: 334). Kavramı ayrıca: *“bir bütün olarak yaşamdan kalıcı, tam ve haklı bir memnuniyet”* biçiminde açıklamaktadır (Tatarkiewicz, 1976, s.16). Tüm bu tanımlardan anlaşılacağı üzere mutluluk; kişinin çoğu zaman kendisi hakkında pozitif duygulara sahip olmasını ve hayatından bütün olarak memnuniyetini ifade etmektedir. Fakat söz konusu durumunun kısa sürede gerçekleşip bitmesi değil, uzun dönemleri kapsamaması gerekmektedir (Uchida ve Oishi, 2016).

Mutluluğun sürdürülebilirliği, insanların en önemli hedeflerinden biri iken, bir ülkenin en kritik kaynağı ve elementi ise vatandaşdır (Kasim ve ark., 2014). Bu nedenle özellikle son yıllarda politika yapıcılar, mutluluk olgusunu değerli bir amaç olarak görmekte ve vatandaşlarını daha mutlu etmenin yollarını aramaktadırlar (Veenhoven ve Vergunst, 2014; Tella ve ark., 2003). Dahası piyasa ekonomisini ve demokrasiyi destekleyen, ulusal refahın öznel ve nesnel göstergeleri arasındaki ilişkiyi anlamaya yardımcı olan terimin, uzun bir gelecekte de sağlık, çevre, eğitim, ulaşım, güvenlik ve ekonomi gibi yaşamın her alanında düzenlenen politikaların ana unsuru olmaya devam edebileceği de öngörülebilmektedir (Hayo ve Seifert 2003; Degutis ve ark., 2010).

Bu çalışmanın amacı da, günümüz dünyasında bir politik unsur olarak görülen mutluluk kavramı ile, ülkelerin en önemli özelliklerinden olan makroekonomik değişkenler arasındaki ilişkilerin incelenmesidir. Bu amaçla yapılacak çalışmada, öncelikle literatür kısmında mutluluk ile ilgili ekonomik göstergelere dair bilgilere yer verilecektir. Ardından söz konusu ilişkileri irdelemek amacıyla, dünya ülkeleri verileri kullanılarak bir analiz gerçekleştirilecektir. Daha sonra analizden elde edilen bulgular, literatür ışığında tartışılacaktır. Neticede yapılan bu çalışmanın, politika yapıcılara, mutluluğu artırma konusunda oluşturacakları düzenlemelerde ekonomik faktörlerin etkilerini anlamaları konusunda yardımcı olması beklenmektedir.

Literatür

Mutluluk sadece politikacıların değil, akademisyenlerin de ilgisini çekmektedir. Özellikle son otuz yıldır sosyal bilimlerin farklı alanında çalışan çalışmacılar, mutluluğu kendi disiplinleri açısından değerlendirmeye çabalamaktadır. Örneğin psikologlar mutluluğun duygusal yönüne odaklanmaktadır (Jugureanu, 2016). Sosyologlar kavramı, uzun zamandır devam eden felsefi gelenekler bağlamında ele almaktadırlar ve fazla pragmatik bulduklarından dolayı, insan davranışı ve sosyal eşitsizlik gibi konular haricinde araştırmaya istekli davranmamaktadırlar (Veenhoven, 2008). Mutluluk ile ilgili alan yazınına en büyük katkı ise, beklenmedik bir şekilde ekonomistlerden gelmektedir ve bu olgu bazen mutluluk ekonomisi olarak da adlandırılan, ekonominin bir alt disiplini olan davranışsal ekonomi tarafından dikkate alınmaktadır (Jugureanu, 2016). Aslında sosyolojiyi veya psikolojiyi ilgilendiren bir alan gibi görünse de, mutluluğun ekonomik araştırmalarda yer edinmesinin en temel nedeni ise, ekonomiye etkisinin çok yönlü ve göz ardı edilemeyecek kadar kıymetli olduğundandır (Guo, ve Hu, 2011; Nikolova, 2016).

Ekonomistlerin, psikologlar tarafından kullanılan teknikler ile kendi yöntemlerini birleştirerek, refahı değerlendirmeye yönelik bir yaklaşım olarak ortaya sundukları mutluluk ekonomisinin ana odağı; ekonomik sonuçlar ile mutluluk arasındaki bağlantıyı açıklamaktır (Abounoori ve Asgarizadeh, 2013). Mutluluk ekonomisi; mutluluk ile gelir arasındaki ilişkileri belirlemekte, kavramın ekonomik ilerleme üzerindeki etkilerini incelemekte ve toplumsal düzeydeki potansiyel sonuçlarını değerlendirmektedir (Jugureanu, 2016). Bu kavrama göre gelirin, ekonomik büyümenin, işsizliğin ve enflasyonun yanı sıra diğer ekonomik göstergelerin bireysel ve toplumsal mutluluğu nasıl etkilediğini araştırmak, davranışın ekonomi ile ilgili yönlerini daha iyi anlamaya ve ulusların mutluluğunun ne şekilde artırılabilceğine dair bir yol haritası oluşturmaya yardımcı olabilmektedir (Guo, ve Hu, 2011; Uchida ve Oishi, 2016).

Toplumların mutluluk düzeyini iyileştirmeye yönelik müdahalelerin oluşturulabilmesi için, öncelikle bir ölçüm yöntemi kullanılarak vatandaşın mutluluk seviyelerinin irdelenmelidir. Ardından bu seviyeyi etkileyen faktörlerin belirlenmesi ve söz konusu etmenlere yönelik iyileştirmelere gidilmesi gerekmektedir (Veenhoven, 2007). Ancak hem sosyal, hem psikolojik hem de ekonomik teorilere göre ulusların mutluluk düzeyini etkileyen nedenler oldukça karmaşıktır. Tüm bu karmaşaya rağmen, teorisyenlerin fikir birliğine vardığı temel birtakım belirleyiciler bulunmaktadır. Örneğin çoğu araştırmacıya göre, ulusal düzeyde mutluluğun en belirgin yordayıcısı ülkelerin makro ekonomik göstergeleridir (Dolan ve ark., 2008; Cuijpers, 2009).

Ülkelerin mutluluk düzeyi ile ilişkili makroekonomik belirleyiciler arasında ilk sırayı gelir düzeyi almaktadır. Yapılan çalışmalar hem mutlak hem de göreceli gelir ile mutluluk arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki bulunduğunu ortaya koymaktadır (Ball ve Chernova, 2008; Dolan ve ark., 2008; Cuijpers, 2009). Ulusal ve uluslararası çaptaki bu araştırmalardan elde edilen kanıtlar; zaman içerisinde bireylerin ve hane halklarının gelirleri arttıkça mutluluk düzeylerinin de arttığını, ülke içerisindeki zenginlerin fakirlere oranla daha mutlu olduğunu ve toplumlar zenginleştikçe mutluluk skorlarının da yükseldiğini göstermektedir (Clark ve ark., 2008). Gelir haricinde mutluluk araştırmalarında en sık kullanılan diğer değişkenler ise, işsizlik oranı, enflasyon oranı ve hükümet harcamalarıdır (Dao, 2017; MacCulloch, 2016; Ouadighi ve Francis Munier, 2019; Kasmaoui ve Bourhaba, 2017).

Mutluluk ile bağlantısı olduğu düşünülen gelir göstergeleri; kişi başına düşen Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYH) ve ekonomik büyümedir. Ülkelerin belirli bir süre içinde ürettikleri mal ve hizmetlerin parasal değeri olarak tanımlanan GSYH'nın toplam ülke nüfusuna bölünmesi ile bulunan kişi başına düşen GSYH (Callen, 2008), bir toplumun sosyal ve ekonomik kalkınma hedeflerine ulaşma ve sürekli büyüyen sosyal ihtiyaçları karşılama yeteneğinin bir ölçüsüdür. İktisat teorisinde kişi başına düşen GSYH'daki artış oranı, ekonomik büyüme olarak ifade edilmektedir. Ekonomik büyüme ekonomide meydana gelen sayısal değişimlerin yanı sıra, ülke içinde yeni sektörlerin, yeni endüstrilerin ve yeni işlerin ortaya çıktığına işaret eden niteliksel değişimleri de kapsayan bir indikatördür (Clark ve Senik, 2011; Ivić., 2015).

Politika yapıcılar için ekonomik verilerin daha kolay algılanmasını sağlaması ve ülkeleri ekonomik hedeflere yönlendirmeye yardımcı olması nedeniyle, araştırmalarda en fazla kullanılan değişken kişi başına düşen GSYH'dır (Cuijpers, 2009). Ancak 1970'li yıllarda ortaya atılan Easterlin paradoksundan (Easterlin, 2013) beri, araştırmacılar mutluluk, refah, yaşam kalitesi ve yaşam memnuniyeti gibi konuların incelenmesinde bu göstergenin kullanımına kuşku ile yaklaşmaya başlamışlardır. Esterlin paradoksunda kısa dönemde mutluluk ile kişi başına düşen GSYH arasında bir ilişki olduğu, uzun dönemde ise bu ilişkinin ortadan kalktığı tezi ortaya sürülmektedir (Van den Berg ve Antal, 2014). Bu paradoks ekonomi alanında belirli çevrelerce kabul görse de, uluslar arasında boyutta incelendiğinde, ülkelerin mutluluğunun gelirle birlikte sabit bir şekilde arttığına dair kanıtlar da bulunmaktadır (Proto ve Rustichini 2013).

Örneğin Núñez (2016) tarafından 95 ülke baz alınarak hem kesitsel hem de panel analizleri kullanılarak yapılan araştırma neticesinde, kısa ve uzun dönemde kişi başına düşen GSYH ile ülkelerin mutluluk düzeyi arasında pozitif bir ilişki olduğu ve gelirdeki yüzde değişikliklerin mutluluk üzerinde de benzer etkileri bulunduğu sonucuna erişilmiştir (Núñez, 2016). Keza

Grimmes ve ark (2012) tarafından yapılan çalışmada, kişi başına düşen gelir ile mutluluk arasında pozitif bir ilişki olduğu saptanmıştır (Grimmes ve ark., 2012). Benzer şekilde Bjørnskov ve ark. (2007) tarafından yapılan çalışmada da, kişi başına düşen yüksek GSYH'nın yaşam memnuniyetini güçlü bir şekilde arttırdığını bulunmuş ve bu durum potansiyel olarak daha fazla tüketim yapılması olasılığına yorumlanmıştır (Bjørnskov ve ark., 2007).

Ekonomik büyüme düzeyi de mutluluk ile ilişkili olan bir diğer makro ekonomik indikatördür. Kişi başına düşen GSYH'daki bir önceki yıla oranla artış anlamına gelen ekonomik büyümenin mutluluk üzerindeki etkisi, kişi başına düşen GSYH'dan farklıdır. Zengin, orta düzey ve fakir ülkelerdeki mutluluğun zamana göre karşılaştırılmasına bakıldığında, ekonomik büyümenin daha fakir ülkelerdeki mutluluk düzeyi üzerinde olumlu etkisi olduğu, zengin ve orta gelirli ülkelerde ise mutluluk ve ekonomik büyüme arasında bir ilişki olmadığı bilinmektedir (Esterlin ve Sawangfa, 2010). Bu durum da büyüme ve mutluluk konusunda yapılan araştırmaların farklı sonuçlar ortaya koymasına sebebiyet vermektedir. Örneğin ekonomik büyüme ile mutluluk üzerindeki etkisini inceleyen Esterlin (2013) ekonomik büyümenin kısa dönemde mutluluğu etkilediğini ancak uzun dönemde aralarında bir ilişkili olmadığını saptarken, buna karşın Veenhoven ve Vergunst (2014), ekonomik büyümenin mutluluk ile kesinlikle bağlantısı olduğunu iddia etmektedir (Esterlin, 2013; Veenhoven ve Vergunst, 2014).

Mutlulukla ilişkili olduğu düşünülen bir diğer makro ekonomik değişken işsizlik oranıdır. İşsizliğin mutluluk üzerindeki etkisi hem bireysel hem de ulusal boyuttadır (Tella ve ark., 2003). İşsizlik insan hayatını radikal bir şekilde değiştirmektedir (Keskin ve Aksoy, 2019). İşsiz insan mutsuzdur ve kendini depresif hisseder. Bağımlılık geliştirmesi ve intihara meyil etme düşüncesi, çalışan insanlara oranla çok daha fazladır (Moore ve ark., 2017). Buna karşın bireylerin bir işe yerleştirilmeleri, kendilerini daha güvende hissetmelerine ve daha fazla mutlu olmalarına sebebiyet vermektedir. Ulusal boyut açısından bakıldığında ise, istihdam ile ilgili etkili politikalar tasarlanmanın, işsizlerin işe geri dönmelerine yardım etmenin ve ekonomik yapılanmadan kaynaklanan işsizlik yükünün eşit bir şekilde dağılmasını sağlamanın, toplumun mutluluk seviyesini arttırmada kilit rol oynayabileceği bilinen bir gerçektir (Winkelmann, 2014).

Teng ve Lingyi'nin (2011) yaptıkları çalışmada, işsizlik düzeyinde oluşan yüzde birlik bir artışın, mutluluk düzeyinde %5,37'lik bir azalışa sebebiyet verdiği sonucuna ulaşmışlardır. Benzer şekilde yirmi beş OECD ülkesinin makro ve mikro verileri ile mutluluk düzeyi arasındaki ilişkileri inceleyen Blanchflower (2007) da işsizlik düzeyindeki bir birimlik artışın mutluluk seviyesinde %1,6'lık bir artışa sebebiyet verildiğini bulmuştur. Ancak Sanfey ve Teksoz'un (2005) 1999-2002 yılları arasında hem geçiş ekonomilerindeki hem de diğer ekonomilerdeki makroekonomik değişkenlerin memnuniyet üzerindeki etkisini ölçen araştırmalarında, işsizlik ile mutluluk arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir.

Yukarıda bahsedilen makroekonomik değişkenler haricinde bireylerin ve toplumların mutluluk düzeyini etkileyen faktörler arasında ülkelerin enflasyon oranları da yer almaktadır *Genel fiyatlar düzeyindeki artış* (Boussard, 1984) olarak tanımlanan enflasyon oranı yükseldikçe, bireylerin mutluluk düzeyleri de düşmektedir. Bunun nedeni artan fiyatlar neticesinde, gelirin ve kişilerin satın alma gücünün azalmasıdır (Frey ve Stutzer, 2010). Ayrıca enflasyon arttıkça, insanlar günlük hayatlarındaki satın alımlar ile ilgili daha fazla karar almak istemeyebilirler ve satın alımlarını erteleyebilirler. Söz konusu durum ise, bireylerin yaşam standartlarında ve mutluluk seviyelerinde düşüş meydana gelmesine sebebiyet vermektedir (Malešević Perović, 2008). Nitekim Teng ve Lingyi'nin (2011) Amerika'da yaptığı bir çalışmada, enflasyon değerinde meydana gelen %1'lik bir artışın, ulusal mutluluk düzeyinde %3,1'lik bir azalışa sebebiyet verdiği sonucuna ulaşılmıştır. Ancak Bjørnskov ve ark., (2007) tarafından, doksan bin kişi üzerinde yapılan çalışmada ise, enflasyon ile mutluluk düzeyi arasında anlamlı bir ilişki olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Toplumların mutluluk düzeyini etkileyen bir diğer makroekonomik indikatör ise hükümet harcamalarıdır. Hükümet harcamalarının temelini vergiler oluşturmaktadır ve vatandaşın vergiye bakış açısı, bu harcamaların mutluluk üzerindeki etkisini de değiştirebilmektedir. Örneğin bireyler, hükümetin sağladığı bazı kamu mal ve hizmetlerinin yaşam kalitelerini artırdığına inandıkları

zaman, vergi yüklerini tolere etmeye hazırdırlar (Perovic ve Golem, 2010). Ayrıca ulusal savunma ve altyapı hizmetleri gibi çok büyük yatırımları ülke genelinde sağlayabilecek tek aktörün de hükümet olduğu düşünüldüğünde, hükümetin yapmış olduğu bu harcamaların mutluluk seviyelerine olumlu katkıda bulunması normaldir (Dao, 2017). Fakat artan hükümet harcamaları daha fazla vergi yükünü de beraberinde getireceğinden ve vatandaşların belirli bir noktadan sonra artan vergi yükünü tolere etmek istemeyeceklerinden dolayı, memnuniyetleri de olumsuz yönde etkilenebilecektir (Perovic ve Golem, 2010). Yani hükümet harcamaları mutluluğu bazen arttırırken, bazen azaltmaktadır. Örneğin Perovic ve Golem'in (2010) Orta ve Doğu Avrupa ülkelerinin makroekonomik göstergeleri ile mutluluk düzeyleri arasındaki ilişkiyi irdedeği çalışmada, hükümet harcamalarının mutluluğu arttırdığı tespit edilmişken, Bjørnskov ve ark. (2007) tarafından yetmiş dört gelişmiş ülkenin hükümet harcamalarının yaşam doyumu üzerindeki etkisinin incelendiği çalışmada, yaşam doyumu ile hükümet harcamaları arasında negatif bir ilişki olduğu sonucuna erişilmiştir.

Son yıllarda gelirin mutluluk üzerindeki etkilerini araştırmaya yönelik yapılan çalışma sayısında ciddi bir artış bulunmaktadır. Ancak makro ekonomik değişkenler ile mutluluk arasındaki ilişki daha az irdelenmiştir (Puntscher ve ark., 2015; Abounoori ve Asgarizadeh, 2013; Bernini ve Tampieri, 2017). Oysa tüketim konularında daha bilinçli kararlar alabilmek için, gelir, enflasyon, işsizlik ve hükümet harcamaları gibi konuların da mutluluk üzerindeki etkileri hakkında bilgi sahibi olunması gerekmektedir (Jantsch ve Veenhoven, 2018). Ayrıca alan yazınında makroekonomik değişkenler olarak gelir, işsizlik ve enflasyon değişkenlerinin mutluluk üzerine etkisi incelenmesine rağmen (Tella ve ark., 2003; Clark ve ark., 2008; Frey ve Stutzer, 2010), bu olgu ile bağlantılı olan gelir artışı ve hükümet harcamalarını da aynı modele dahil ederek değerlendiren çalışma sayısı yok denecek kadar azdır (Puntscher ve ark., 2015; Abounoori ve Asgarizadeh, 2013; Bernini ve Tampieri, 2017). Söz konusu nedenle yapılan bu çalışmanın amacı da ülkelerin makroekonomik göstergeleri ile mutluluk düzeyleri arasındaki ilişkileri incelemektir. Makroekonomik değişkenlere geniş bir yelpazeden bakmaya çalışan bu çalışmadan elde edilen sonuçların, küresel mutluluk düzeyinin hangi ekonomik göstergelerden etkilendiğine dair ampirik dair kanıtlar sunmasının yanı sıra, literatüre de önemli bir katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

Yöntem

Makroekonomik değişkenler ile mutluluk skorları arasındaki ilişkiyi amacıyla yapılan çalışmada mutluluk skorları, 2012 yılından beri Birleşmiş Milletler tarafından yayımlanan Dünya Mutluluk Raporundan elde edilmiştir (Helliwell ve ark., 2018). Bu nedenle araştırmanın evrenini, 2018 yılı Dünya Mutluluk Raporunda yer alan 156 ülke oluşturmaktadır. Ancak rapordaki üç ülkenin (Kuzey Kıbrıs, Filistin ve Tayvan) Dünya Bankası ülke listesinde karşılığı olmadığından ve on bir ülkenin verileri eksik bulunduğundan dolayı, toplam on dört ülke araştırma kapsamından çıkarılmış ve nihayetinde 142 ülke ile analizlerin gerçekleştirilmesine karar verilmiştir.

Çalışmanın bağımsız değişkenleri ise ülkelerin kişi başına düşen GSYH'sı, ekonomik büyüme oranı, enflasyon ve işsizlik oranları ile hükümet harcamalarının GSYH içindeki payı olup, bu değişkenlere ilişkin veriler Dünya Bankası veri tabanından edinilmiştir (World Bank, 2018). Kişi başına GSYH, satın alma gücü paritesine göre kişi başına düşen milli gelir, ekonomik büyüme oranı kişi başına düşen GSYH'daki büyüme oranı, işsizlik oranı Uluslararası Çalışma Örgütü tahminlerine dayalı işsizlik oranı ve enflasyon oranı ise tüketici fiyat indeksine göre oluşturulan enflasyon oranı ile temsil edilmektedir. Bağımlı ve bağımsız değişkenlerine ilişkin kullanılan tüm veriler 2017 yılına aittir.

Veriler öncelikle Spss 17 paket programına kaydedilip, tanımlayıcı istatistikler bu program yardımıyla oluşturulmuştur. Bağımsız değişkenler ile bağımlı değişken arasındaki ilişkinin varlığını test etmek üzere yapılan çok değişkenli regresyon analizi için ise, Eviews programından yararlanılmıştır. Çoklu değişkenli regresyon analizinde, modelde yer alan değişkenlerden bir tanesi çok büyük sayılarda iken diğer bir değişken küçük oranları içeriyorsa, bu durumda modele almadan önce büyük sayılı verinin logaritmik dönüşümünün yapılması gerekmektedir. Yoksa veri aralığımızdaki daha küçük değerler daha büyük değerler tarafından boğulabilir (Metcalf ve Casey,

2016). Söz konusu nedenle bu çalışmada, büyük değerlere sahip olan kişi başına düşen GSYH değişkeni logaritmik dönüşüme uğratılmıştır.

Çalışmanın regresyon eşitliği şu şekilde formüle edilmiştir:

$$\text{Mutluluk} = \beta_0 + \beta_1 * \text{LogKişi başına düşen GSYH} + \beta_2 * \text{Enflasyon oranı} + \beta_3 * \text{İşsizlik Oranı} + \beta_4 * \text{Hükümet harcamaları} + \beta_5 * \text{Kentleşme Oranı}$$

Çoklu regresyon analizinde, regresyon eşitliğini tahmin etmek kullanılan yöntemlerden biri de, artıkların standart sapmalarını en aza indiren En Küçük Kareler Yöntemidir (EKKY). Diğer metodlardan daha kolay oluşturulması, daha güçlü yapısı ve daha popüler olması nedeniyle, regresyon modeli genellikle EKKY ile tahmin edilmektedir (Gujarati, 1995). Regresyon modellerinin varsayımları ise; artıklar arasındaki otokorelasyonun probleminin olmaması, bağımsız değişkenler arasında çoklu bağlantının olmaması, artıkların normal olarak dağılım göstermesi ve varyansın eşit dağılımıdır (Gujarati, 1995). Bu çalışmada otokorelasyonu belirlemek için Durbin-Watson istatistikleri, çoklu bağlantıyı test etmek için VIF değerleri, normal dağılım için Jarque-Bera normallik testi ve varyansın homojenliği için ise White testi uygulanmıştır.

Her araştırmada olduğu gibi bu çalışmanın da birtakım kısıtları bulunmaktadır. Bu kısıtlardan en önemlisi, çalışmada ikinci verilerin kullanılmasıdır ve ikincil veri kullanmanın birtakım dezavantajları bulunmaktadır. Örneğin, Dünya Bankası veri tabanında 2017 yılından sonraki zamanlara ilişkin verilerin olmaması ya da Gini indeksi gibi çok önemli diğer makro değişkenlerde çok eksik olması, ikincil veri kullanımının dezavantajları arasındadır. İkincil veri nedeniyle ayrıca tek bir yılı kapsamaması da bu çalışmanın ikinci bir kısıttır.

Bulgular

Tablo 1’de çalışmanın bağımlı ve bağımsız değişkenlerine ilişkin temel tanımlayıcı bilgiler bulunmaktadır. Buna göre çalışma kapsamına alınan 142 ülkenin 2017 yılına ait mutluluk düzeyi ortalamaları 5,40’tır ($\pm 1,10$). Mutluluk düzeyi en düşük olan ülke Burundi (2,91) iken en yüksek ülke Finlandiya’dır (7,63). Ülkelerin ortalama işsizlik, enflasyon ve ekonomik büyüme oranları ise sırasıyla 7,01 ($\pm 5,41$), 4,09 ($\pm 4,85$) ve 2,19’dur ($\pm 3,53$).

Tablo 1. Tanımlayıcı Analizler

	Minimum	Maksimum	Ortalama	Std. Sapma
Mutluluk	2,91	7,63	5,4002	1,11031
Kişi Başına GSYH (SAG)	737,98	124609,30	21890,1709	22409,76399
Ekonomik Büyüme	-14,36	24,97	2,1892	3,53418
İşsizlik	,14	27,33	7,0122	5,41463
Enflasyon	-,98	31,69	4,0914	4,85102
Hükümet Harcama	4,33	37,44	15,7751	5,18422

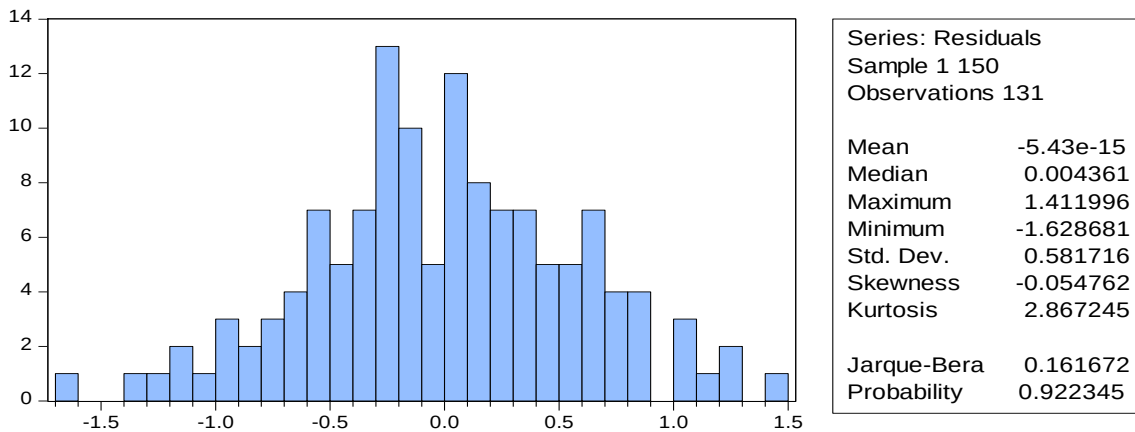
Ülkelerin mutluluk düzeyi ile ilişkili olan faktörlerin belirlenmesine yönelik yapılan regresyon tahmini sonuçları Tablo 2’de verilmektedir. Yapılan analizler neticesinde elde edilen bulgulara göre; mutluluk skorundaki değişikliklerin %73’ünün (R-kare) modelde yer alan makro ekonomik değişkenlerle açıklandığı bulunmuştur. Çalışmada kurulan modelin anlamlılık düzeyi incelendiğinde, modelin % 5 anlamlılık düzeyinde, bir bütün olarak istatistiki açıdan anlamlı olduğu bulunmuştur ($F = 67,90369$; $p = 0,000$). Modele ilişkin Durbin Watson katsayısı 2,112953 olup, bu değer modelde otokorelasyon sorununun olmadığını gösterirken, 1.111824 ile 1.339757 arasındaki VIF değerleri ise bağımsız değişkenler arasında çoklu bağlantı sorunlarının olmadığına işaret etmektedir.

Tablo 2. Regresyon Analizi Sonuçları

Değişkenler	Beta Katsayısı	Std. Hata	T İstatistik	P	VIF
LOGGSYH(SAG)	1.687881	0.112244	15.03763	0.0000	1.207457
Ekonomik Büyüme	0.005509	0.021483	0.256433	0.7980	1.161512
İşsizlik	-0.047185	0.010194	-4.628727	0.0000	1.111824
Enflasyon	-0.025584	0.012006	-2.130957	0.0351	1.297117
Hükümet Harcaması	0.020419	0.012099	1.687620	0.0940	1.339757
C	-1.419030	0.510325	-2.780640	0.0063	NA
R-kare	0.730904	<i>Bağımlı değişkenin ort.</i>			5.467359
Uyarlanmış R-kare	0.720140	<i>Bağımlı değişkenin standart sapması</i>			1.121392
Regr. Std. hatası	0.593236	<i>Akaike bilgi kriteri</i>			1.838271
Top. artıkların karesi	43.99113	<i>Schwarz kriteri</i>			1.969959
Log benzerlik	-114.4067	<i>Hannan-Quinn kriteri</i>			1.891782
F-ististik	67.90369	<i>Durbin-Watson d istatistik</i>			2.112953
P (F-ististik)	0.000000				

Tablo 2’te yer alan regresyon analizi incelendiğinde, makroekonomik değişkenlerden kişi başına düşen GSMH’nın ($\beta = 1.68$), işsizlik oranının ($\beta = -.05$) ve enflasyon oranının ($\beta = .03$), ülkelerin mutluluk düzeyi üzerinde anlamlı derecede etkisi olduğu sonucuna erişilmiştir ($p < 0.05$). Bunun yanı sıra modelde yer alan hükümet harcamaları ve ekonomik büyüme oranının ise, ülkelerin mutluluk düzeyi ile anlamlı bir ilişkisinin olmadığı tespit edilmiştir ($p > .05$). Ayrıca beta katsayıları kendi aralarında değerlendirildiğinde, kişi başına düşen GSYH’nın işsizlik ve enflasyona oranla, mutluluk düzeyi üzerinde daha fazla etkiye sahip olduğu anlaşılmaktadır.

Modelde otokorelasyon ve çoklu bağlantı probleminin olmamasının yanı sıra, regresyon analizlerinin diğer önemli varsayımı artıkların normal olarak dağılım göstermesidir ve bu durum Jarque-Bera testi kullanılarak incelenebilmektedir. Şekil 1’de yer alan Jarque-Bera normallik testinin test değeri 0.161672 ve p değeri = 0,922345’tir ($> 0,05$). Bu test istatistiğinin 0.05’ten büyük olması çalışmadaki artıkların normal dağıldığına işaret etmektedir.

Şekil 1. Jarque-Bera Normallik Testi Sonuçları

Regresyon analizindeki son varsayım ise; artıkların varyansının homojen olmasıdır. Bu çalışmada varyansın heterojenite problemi, Tablo 4'te de görülebileceği üzere White testi ile araştırılmıştır. Test istatistiğinin p değerlerinin 0.05'ten büyük olması, varyansın eşit dağıldığı anlamına gelmektedir ve bu varsayım da karşılanmıştır.

Tablo 4. White Testi Sonuçları

F-istatistik	0.828567	P- F testi (9,139)	0.6746
Gözlenen R-kare	17.15116	P- Ki-Kare (5)	0.6431
Ölçek. açıklanan SS	14.57949	P-Ki-Kare (5)	0.7999

Tartışma ve Sonuç

Mutluluk ile ekonomi arasındaki ilişkiler üzerine yapılan çalışmaların çokta geçmişi olmamasına rağmen, hem akademik hem de siyasi çevrede büyük ilgi görmektedir. Artan politik ilginin en önemli nedeni ise; ülkelerin daha mutlu olmasını sağlayacak göstergelerin neler olduğu konusunda, güçlü bulgulara ve geçerli çıkarımlara erişebilmektir. Bu nedenle mevcut alan çalışmalarının bir kısmı mutluluğun bireysel belirleyicilerini araştırmaya odaklanırken, diğer bir kısmı ülkelerin mutluluk düzeyini etkileyen faktörleri incelemeye yönelmektedir (Bjørnskov ve ark., 2006).

Bu çalışmada da, ülkelerin mutluluk düzeyi ile ülkelerin makroekonomik göstergeler arasında bir ilişkinin olup olmadığının test edilmiştir. Yapılan analizlerden elde edilen bulgular neticesinde, mutluluk düzeyini en fazla etkileyen değişkenin kişi başına düşen GSYH olduğu sonucuna erişilmiştir. En temel fayda kavramına göre de, daha yüksek GSYH daha yüksek fayda ve mutluluğu yansıtabilmektedir (Abounoori ve Asgarizadeh, 2013) ve mevcut literatür de bu bulguyu doğrulamaktadır (Li ve Shi, 2019; Jain ve ark., 2019).

Analizlerden elde edilen ikinci bir bulgu; işsizlik oranı ile mutluluk arasında negatif yönlü bir ilişki olduğudur. İşsizlik oranı arttıkça ülkelerin daha mutsuz olmasının nedeninin, refah düzeyi ve alım gücünün azalması ile birlikte insanların gelecekte umutlarının azalmasıyla alakalı olduğu düşünülmektedir. Çalışmada ayrıca enflasyon oranı ile mutluluk arasında negatif bir ilişki olduğu bulunmuştur. Genel olarak alan bilgisi de, enflasyonun mutluluk düzeyini olumsuz yönde etkilediğine işaret etmektedir ve enflasyon arttıkça ülkelerin daha mutsuz olmasının nedeninin, refah düzeyi ve alım gücünün azalması ile alakalı olduğuna yorumlanmaktadır. Bu bulgu da mevcut literatür ile tutarlıdır (MacCulloch, 2016; Ouardighi ve Francis Munier, 2019).

Çalışmanın son bulguları ise; hükümet harcamaları ve ekonomik büyüme oranı ile mutluluk skorları oranları arasında açıdan anlamlı ilişkiler olmadığıdır. Genel olarak hükümet harcamaları ve ekonomik büyüme ile mutluluk arasında yapılan değerlendirmelere bakıldığında da, karmaşık sonuçlara rastlanılmaktadır (Perovic ve Golem, 2010; Easterlin, 2013; Veenhoven ve Vergunst, 2014). Hükümet harcamalarının özünü vergiler oluşturduğundan ve harcamaların daha çok hangi kalemlere yapıldığı ülkeden ülkeye değiştiğinden dolayı, bu değişkenin ülkelere arası mutluluk karşılaştırmalarında etkisiz bir faktör çıkmasının doğaldır (Dao, 2017). Büyüme ile ilgili olarak ta, toplumun ekonomik gelişimi ile ortalama mutluluk seviyesi arasında bir bağlantı olmamasının nedeninin, büyümenin dinamiklerinin gelir eşitsizliğini azaltıp azaltmadığı veya kalkınma faktörlerini etkileyip etkilemediği ile alakalı olduğu düşünülmektedir (Esterlin, 2005; Sarracino ve O'Connor, 2019).

Son olarak çalışmadan elde edilen bulgular dahilinde, araştırmanın birkaç tane önerisi bulunmaktadır. Bunlardan ilki mutluluk konusunda ülke düzeyinde, kişi başına düşen GSYH, işsizlik ve enflasyon oranlarının etkili olduğu anlaşıldığından dolayı, öncelikle mutluluğunu

arttırmak isteyen ülkelerin bu makro değişkenlerdeki değişimleri takip etmesi ve müdahale edilebilecek alanlarda gerekli iyileştirmelere gidebilmeleri tavsiye edilebilir. İkinci öneri çalışmada kullanılan ikincil veriler ile alakalıdır. Mevcut veri setinde ülkeler bazında çok fazla değişkeninin verisinin eksik olduğu görülmektedir. Özellikle makroekonomik açıdan çok önemli yere sahip olan, Gini katsayısı, faiz oranı ve döviz kuru gibi göstergelerin, ülkeler tarafından sistematik ve düzenli olarak toplanması ve raporlanması konusunda hassasiyet göstermesi gerektiği düşünülmektedir. Ayrıca araştırma, tek bir yıl verisi ile gerçekleştirilmiş olup, genellemeler yapılması konusunda şüphe taşıyabilmektedir. Söz konusu nedenle ileride yapılacak çalışmalar için, daha fazla yıl ile panel veri analizi yapılarak benzer araştırmayı gerçekleştirmeleri önerilebilir.

Çalışmadan elde edilen bu sonuçların politika yapımcılar için, mutluluk düzeyini etkileyen makroekonomik belirleyicileri ortaya koyması bakımından önemli bilgiler sunmaktadır. Ayrıca elde edilen ampirik kanıtların, mutluluk ekonomisi ile ilgili literatüre küresel düzeyde katkıda bulunacağı da düşünülmektedir.

Kaynakça

- Abounoori, E., & Asgarizadeh, D. (2013). “Macroeconomic Factors Affecting Happiness”. *International Journal of Business and Development Studies*. 5(1), 5-22.,
- Al-Hilani, H. (2012). “HDI as a measure of human development: A better index than the income approach”. *Journal of Business and Management*, 2(5), 24-28.
- Bernini, C., & Tampieri, A. (2017). *Urbanization and its Effects on the Happiness Domains* (No. 17-10). Center for Research in Economic Analysis, University of Luxembourg.
- Bjørnskov, C., Dreher, A. And Fischer, J.A.V. (2006). *Cross-Country Determinants of Life Satisfaction: Exploring Different Determinants across Groups in Society*. KOF Working Papers No: 145. KOF Swiss Economic Institute, ETH Zurich.
- Bjørnskov, C., Dreher, A. and Fischer, J.A. (2007). “The Bigger the Better? Evidence of the Effect of Government Size on Life Satisfaction Around the World”. *Public Choice* 130 (June): 267–292.
- Boussard, D. (1984). “The Impact of the Definition of Inflation on the Effectiveness of Inflation Accounting Adjustments”. *Abacus*, 20(2), 157-169.
- Callen, T. (2008). “What Is Gross Domestic Product?” *Finance & Development*, December, 48-49.
- Chauvin, J. P., Glaeser, E., Ma, Y., & Tobio, K. (2017). “What is different about urbanization in rich and poor countries? Cities in Brazil, China, India and the United States”. *Journal of Urban Economics*, 98, 17-49.
- Clark, A. E., Frijters, P., & Shields, M. A. (2008). Relative income, happiness, and utility: An explanation for the Easterlin paradox and other puzzles. *Journal of Economic literature*, 46(1), 95-144. Cuijpers, Rogè J.E. GDP and Happiness. *Gross National Happiness, the new GDP?*. s. 9-56.
- Cloninger, C. R., & Zohar, A. H. (2011). “Personality and the perception of health and happiness”. *Journal of affective disorders*, 128(1-2), 24-32.
- Cuijpers, R. J. (2009). *GDP and Happiness Gross National Happiness, the New GDP*. Unpublished master’s (Entrepreneurship, Strategy and Organisation Economics) thesis, Erasmus University, Rotterdam, the Netherlands.
- Dao, T. K. (2017). *Government Expenditure and Happiness: Direct and Indirect Effects*. Institute of Social Studies, Netherlands.
- Degutis, M., Urbonavičius, S., & Gaižutis, A. (2010). “Relation between GDP and life satisfaction in the European Union”. *Ekonomika*, 89, 9-21.

- Delhey, Jan; Kroll, Christian (2012) : A "happiness test" for the new measures of national well-being: How much better than GDP are they?, WZB Discussion Paper, No. SP I 2012-201, Wissenschaftszentrum Berlin für Sozialforschung (WZB), Berlin.
- Dao, T. K. (2017). Government Expenditure and Happiness: Direct and Indirect Effects. Institute of Social Studies, Netherlands.
- Dolan, P., Peasgood, T., and White, M. (2008). Do we really know what makes us happy? A review of the economic literature on the factors associated with subjective well-being. *Journal of economic psychology*, 29(1), 94-122.
- Dubner, D. (2013). The psychology and science of happiness: What does the research say?. *Counseling & Wellness: A Professional Counseling Journal*, 4, 92-107.
- Easterlin, R.A. (2005). "Feeding the Illusion of Growth and Happiness: A Reply to Hagerty and Vennhoven". *Social Indicators Research*, 74:3, 429 – 443.
- Easterlin, R. A., & Sawangfa, O. (2010). Happiness and economic growth: Does the cross section predict time trends? Evidence from developing countries. *International differences in well-being*, 166-216.
- Easterlin, R. A. (2013). Happiness and economic growth—the evidence. *Discussion Paper Series* (pp. 2-30).
- Easterline R.A., 2019. Three revolution of the modern era, *Comparative Economic Studies*, <https://doi.org/10.1057/s41294-019-00098-9>
- Frey, B. S., & Stutzer, A. (2010). *Happiness and economics: How the economy and institutions affect human well-being*. Princeton University Press.
- Grimes, A., Oxley, L.T. and Tarrant, N. (2012). Does Money Buy Me Love? Testing Alternative Measures of National Wellbeing MOTU Working Paper No. 12-09.
- Gudmundsdottir, D. G. (2013). "The impact of economic crisis on happiness". *Social indicators research*, 110(3), 1083-1101.
- Guo, T., & Hu, L. (2011). Economic determinants of happiness: evidence from the US general social survey. *Eprint Arxiv*, 1-25.
- Hayo, B., Seifert, W. (2003). "Subjective economic well-being in Eastern Europe". *Journal of Economic Psychology*, Vol. 24, pp. 329–348.
- Helliwell, J., Layard, R., & Sachs, J. (2019). *World Happiness Report 2019*, New York: Sustainable Development Solutions Network.
- Ivić, M. M. (2015). "Economic Growth and development". *Journal of Process Management. New Technologies*, 3(1), 55-62.
- Jain, M., Sharma, G. D., & Mahendru, M. (2019). "Can I Sustain My Happiness? A Review, Critique and Research Agenda for Economics of Happiness". *Sustainability*, 11(22), 6375.
- Jugureanu, A. (2016). A Short Introduction to Happiness in Social Sciences. *Belvedere Meridionale*, 28(1), 55-71.
- Kasim, R., Md Ariffin, K., Martin, D. J., Abdul Rahman, I., Nagapan, S., & Muniandy, S. (2014). A community happiness index: the experience from Indian community group in Kluang, Johor, Malaysia.
- Kasmaoui, K., & Bourhaba, O. (2017). Happiness and Public Expenditure: Evidence from a panel analysis.
- Keskin, H. İ., & Aksoy, E. (2019). OECD ve Gelişmekte Olan Ülkelerde Gelir Artışı ve İşgücüne Katılım Arasındaki İlişki: Panel Eşbütünleşme Analizi. *Third Sector Social Economic Review*, 54(1), 1-20.

- Kim, D. (2018). "Cross-national pattern of happiness: do higher education and less urbanization degrade happiness?" *Applied Research in Quality of Life*, 13(1), 21-35.
- Klugman, J. , Rodriguez, F. and Choi, H (2011). The HDI 2010: New controversies and Old Critique. UNDP. 1-49.
- Layard, R. (2003). *Happiness: Has social science a clue?* (Vol. 24). London: London School of Economics.
- Li, L., & Shi, L. (2019). "Economic growth and subjective well-being: analyzing the formative mechanism of Easterlin Paradox". *The Journal of Chinese Sociology*, 6(1), 1.
- MacCulloch, R. (2016). Can'Happiness Data'Help Evaluate Economic Policies?. *IZA World of Labor* 2016: 226
- Malešević Perović, L. (2008). "Subjective economic well-being in transition countries: Investigating the relative importance of macroeconomic variables". *Financial theory and practice*, 32(4), 519-537.
- Metcalf, L. and Casey, W. (2016). *Cybersecurity and Applied Mathematics*. Syngress, Elsevier: Cambridge, USA. pp 43-65.
- Moore, T. H. M., Kapur, N., Hawton, K., Richards, A., Metcalfe, C., & Gunnell, D. (2017). "Interventions to reduce the impact of unemployment and economic hardship on mental health in the general population: a systematic review". *Psychological medicine*, 47(6), 1062-1084.
- Nikolova, M. (2016). "Minding the happiness gap: Political institutions and perceived quality of life in transition". *European journal of political economy*, 45, 129-148.
- Ouardighi, J. E., & Munier, F. (2019). *Inflation, Unemployment and Happiness: empirical evidences of the contribution of Economic Growth*. Bureau d'Economie Théorique et Appliquée, UDS, Strasbourg.
- Pacek, A., & Radcliff, B. (2008). "Assessing the welfare state: The politics of happiness". *Perspectives on Politics*, 6(2), 267-277.
- Perovic, L. M., & Golem, S. (2010)." Investigating macroeconomic determinants of happiness in transition countries: How important is government expenditure?" *Eastern European Economics*, 48(4), 59-75.
- Powdthavee, N. (2007). "Economics of happiness: A review of literature and applications". *SOUTHEAST ASIAN JOURNAL OF ECONOMICS*, 19(1), 51-73.
- Proto, E., & Rustichini, A. (2013). "A reassessment of the relationship between GDP and life satisfaction". *PloS one*, 8(11).
- Puntscher, S., Hauser, C., Walde, J., & Tappeiner, G. (2015). "The impact of social capital on subjective well-being: A regional perspective". *Journal of Happiness Studies*, 16(5), 1231-1246.
- Ram, R. 2009. "Government Spending and Happiness of the Population: Additional Evidence from Large Cross-Country Samples". *Public Choice* 138 (March): 483–490.
- Sarracino, F., & O'Connor, K. J. (2019). *Economic growth and well-being beyond the Easterlin paradox*. STATEC Research, Laboratory for Comparative Social Research, Higher School of Economics.
- Shahbaz, M., & Aamir, N. (2007). *Macroeconomic Determinants of Poor's Happiness: A Case Study of Pakistan*. In *International Conference on Gross National Happiness in Thailand*.
- Shucksmith, M. Cameron, S., Merridew, T., and Pichler F. 2009. "Urban–rural differences in quality of life across the European Union". *Regional Studies* 43: 1275-1289.

- Stiglitz, J., Sen, A., & Fitoussi, J. P. (2009). The measurement of economic performance and social progress revisited. Reflections and overview. Commission on the measurement of economic performance and social progress, Paris.
- Tatarkiewicz, W. (1976). Analysis of happiness. Warsaw: Polish Scientific Publishers.
- Tella, R. D., MacCulloch, R. J., & Oswald, A. J. (2003). "The macroeconomics of happiness". Review of Economics and Statistics, 85(4), 809-827.
- Teng, G., & Lingyi, H. (2011). Economic Determinants of Happiness: Evidence from the US General Social Survey Economic Determinants of Happiness. Retrieved from <https://arxiv.org/abs>
- Uchida, Y., & Oishi, S. (2016). "The happiness of individuals and the collective". Japanese Psychological Research, 58(1), 125-141.
- Van den Bergh, J. C. (2009). "The GDP paradox". Journal of Economic Psychology, 30(2), 117-135.
- Van den Bergh, J.C and Antal, M. (2014). Evaluating Alternatives to GDP as Measures of Social Welfare/Progress, WWWforEurope Working Paper, No. 56, WWWforEurope, Vienna.
- Veenhoven, R. (2006): Sociology's blind eye for happiness. Paper presented at the 16th World Congress of Sociology 2006, Durban, South Africa.
- Veenhoven, R. (2007). Measures of gross national happiness (pp. 231-253). OECD World Economic; İstanbul.
- Veenhoven, R. (2012). "Cross-national differences in happiness: Cultural measurement bias or effect of culture?" International Journal of Wellbeing, 2(4), 333-353. doi:10.5502/ijw.v2.i4.4
- Veenhoven, R., & Berg, M. (2013). "Has modernization gone too far? Happiness and modernity in 141 contemporary nations". International Journal of Happiness and Development, 1(2), 172-195.
- Veenhoven, R, & Vergunst, F. (2014). "The Easterlin Illusion: Economic growth does go with greater happiness". International Journal of Happiness and Development, 1(4), 311-343. doi:10.1504/IJHD 2014 066115
- Winkelmann, R. (2014). Unemployment and happiness. IZA World of Labor.
- World Bank (2019) World Bank Open Data. databank.worldbank.org. Erişim: <http://hdr.undp.org/en/composite/HDI>

Research Article

Ülkelerin Makroekonomik Göstergeleri İle Mutluluk Düzeyleri Arasındaki İlişki

The Relationship Between Macroeconomic Indicators And Happiness Scores of Countries

Alptuğ AKSOY	Serap TAŞKAYA

Extensive Summary

Happiness is one of the most important target of people (Kasim et al., 2014). In this respect, politicians have been focusing on increasing the level of happiness of their citizens, in addition to their efforts to improve welfare (Veenhoven ve Vergunst, 2014; Tella et al., 2003). Increasing the level of this phenomenon depends on determining the factors associated with it and making arrangements for improving happiness by intervening these factors (Veenhoven, 2007).

The main predictor of happiness at the national level is the macroeconomic indicators of a country (Dolan ve ark., 2008; Cuijpers, 2009). In order to explain the link between these economic outcomes and happiness, economists have developed a new concept called happiness economy, which takes place in the behavioral economy (Jugureanu, 2016). According to this concept, income, unemployment, inflation and other macroeconomic economic indicators can affect happiness at both individual and community levels (Guo, & Hu, 2011; Uchida & Oishi, 2016).

The purpose of this study is to examine the relationship between macroeconomic indicators and happiness levels of countries. The universe of the research consists of 142 countries whose data can be accessed. Happiness scores, the dependent variable of the study, were obtained from the World Happiness Report published by the United Nations since 2012 (Helliwell et al., 2018). Independent variables of the study were GDP per capita, economic growth rate, inflation and unemployment rates and the share of government expenditures in GDP, and data on these variables were obtained from the World Bank database for 2017 (World Bank, 2018).

Relationships between dependent and independent variables were tested by multivariate regression. OLS regression was used as the analysis method and this analysis was carried out with the Eviews program. Regression model is generally estimated by OLS because it is easier, stronger and more popular than the other methods. The assumptions of regression are the necessity of no autocorrelation and multi-connection problem, and normal distribution and homogeneity of residuals (Gujarati, 1995). In this study, firstly, tests related to these issues were evaluated, and it was determined that the model established met the regression assumptions.

At the end of analysis, it was concluded that GDP per capita, unemployment and inflation were related to happiness. These results are consistent with findings from other studies. Other findings of the study were that there were no significant relationships between government spending and economic growth rate and happiness scores. In general, when the studies on the effects of economic growth and government spending on happiness were examined in the literature, complex results are encountered.

As can be seen in every research, this study also has some limitations. The most important one of these constraints is the use of second data. In the study, using secondary data has several disadvantages such as missing, misleading or unreliable data. Another limitation in the research is that the study was carried out with a single year data. Despite all these constraints, this study examines the effects of macroeconomic variables on happiness in a single model. There are not many studies in the literature like this current research. Also the results obtained from this study which tries to evaluate macroeconomic variables, were expected to provide empirical evidence on which economic indicators affect the level of global happiness.